

Ozadje politike

Revščina je zapleten, večplasten problem, ki presega zgolj osnovno pomanjkanje sredstev za preživetje ter vključuje prikrajšanost za civilnodružbene in kulturne dejavnosti, pa tudi priložnosti za politično udejstvovanje in socialno mobilnost (Svet EU, 2007). Ženske v primerjavi z moškimi prejemajo nižje dohodke, zato so bolj izpostavljene tveganju revščine.

Strategija Evropa 2020

- Njen namen je zagotoviti pametno, trajnostno in vključujočo rast v EU z ustvarjanjem delovnih mest in zmanjševanjem revščine.
- Določa krovni cilj, ki je do leta 2020 rešiti vsaj 20 milijonov ljudi iz revščine in socialne izključenosti.

Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti

- Kot ena od sedmih vodilnih pobud iz strategije Evropa 2020 pomeni enega od ključnih instrumentov za zaščito in spodbujanje socialnega vključevanja žensk. Načelo enakosti spolov se s strategijo vključuje v njene ključne pobude, kot so spodbujanje enake ekonomske neodvisnosti, proučevanje razlik v pravici do dopusta iz družinskih razlogov in spremljanje prenosa veljavnih direktiv, ki se nanašajo na pravico do dopusta iz družinskih razlogov.

Evropski pakt za enakost spolov (2011–2020)

- Ponovno potrjuje zavezanost Sveta izpolnitvi ciljev EU glede enakosti spolov zlasti na treh področjih, ki so pomembna za enakost spolov, in sicer zaposlovanje, izobraževanje in spodbujanje socialne vključenosti zlasti z zmanjševanjem revščine.

Strateški cilji pekinške platforme za ukrepanje in kazalniki EU

Svet se je leta 2007 dogovoril o treh vseevropskih kazalnikih, vključno z dvema podkazalnikoma, za merjenje napredka v EU pri uresničevanju ciljev pekinške platforme za ukrepanje. Z njimi se obravnavajo stopnja tveganja revščine, in sicer po starosti, spolu in vrsti gospodinjstva, vključno s starši samohranilci z vzdrževanimi otroki, in stopnje neaktivnosti po starosti in spolu.

- A.1** Ponovno proučiti, sprejeti in ohranjati makroekonomske politike in razvojne strategije, s katerimi bi odgovorili na potrebe in prizadevanja žensk v revščini.
- A.2** Ponovno proučiti zakonodajo in upravno prakso, da bi zagotovili enake pravice do finančnih sredstev in večji dostop žensk do teh sredstev.
- A.3** Ženskam omogočiti dostop do varčevalnih in kreditnih mehanizmov in ustanov.
- A.4** Določiti metodologije, ki bi upoštevale posebnosti obeh spolov, in poiskati način za boj proti temu, da bi revščina postala predvsem problem žensk.

Podatkovna zbirka „Ženske in moški v EU – dejstva in številke“, ki jo je razvil Evropski inštitut za enakost spolov, zagotavlja najnovejše podatke in informacije, ki so na voljo na spletnem naslovu: <http://eige.europa.eu/content/women-and-men-in-the-eu-facts-and-figures>

Ugotovitve iz vseevropskih podatkov

Stopnja tveganja revščine se je zvišala

Leta 2012 je 17 % prebivalstva v EU živel na pragu revščine, pri čemer so bile ženske nekoliko bolj izpostavljene tveganju revščine kot moški. Delni razlog za to je dejstvo, da v Evropi ženske prejemajo nižje plačilo in delajo v slabših delovnih razmerah kot moški in pogosteje delajo s krajšim delovnim časom, na podlagi pogodb za določen čas ali imajo več odsotnosti z dela zaradi nege.

Ob rahlem povečanju tveganja revščine za moške in ženske (do 0,2 odstotne točke) od leta 2007 so se razlike med spoloma leta 2012 zmanjšale na nekaj več kot 1 %. Čeprav je povprečno povečanje v EU zmerno, pa se je tveganje revščine znatno povečalo v dveh tretjinah držav članic, zlasti tistih, ki jih je kriza najhuje prizadela.

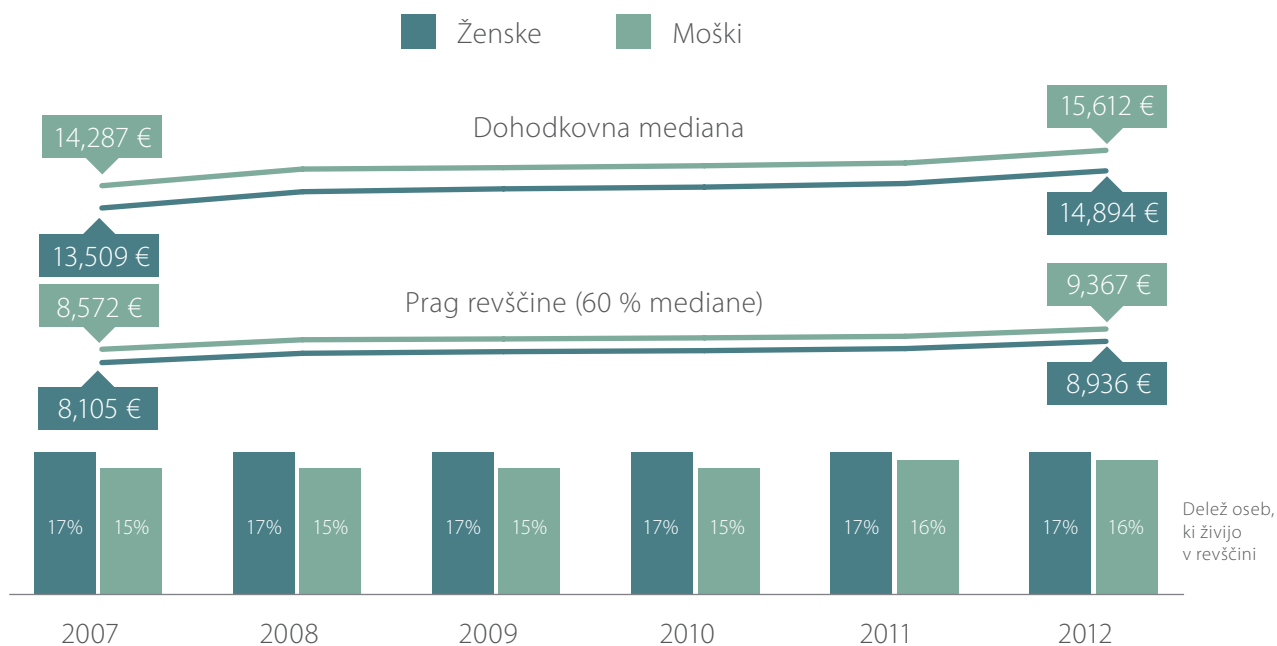
Merilo tveganja revščine je povezano z dohodkovno mediano. Tako ne more v celoti zajeti stopnje revščine v državah članicah, v katerih so se dohodki znižali.

Starost je pomemben dejavnik za izpostavljenost tveganju revščine

Mladi, stari od 16 do 24 let, so najbolj izpostavljeni

DELEŽ ŽENSK IN MOŠKIH, KI ŽIVIJO V REVŠČINI V EU, 2007–2012

Vir: Eurostat, EU-SILC

tveganju revščine (24 % leta 2012 v EU), ki se od leta 2007 povečuje v večini držav članic. Mlade ženske iz te starostne skupine so pogosteje izpostavljene tveganju revščine (razlika med spoloma je leta 2012 znašala 1,6 odstotne točke), kar predstavlja nekoliko večjo razliko med spoloma kot pri celotnem prebivalstvu.

Stopnja tveganja revščine za ženske, stare od 25 do 49 let – ključna leta za vzgojo otrok –, presega stopnjo za moške v 19 državah članicah EU, medtem ko so razlike med ženskami in moškimi v EU na splošno razmeroma majhne.

S starostjo se povečuje razlika med spoloma v izpostavljenosti tveganju revščine. Starejše ženske (nad 65 let) so veliko bolj izpostavljene tveganju revščine kot starejši moški (16 % v primerjavi z 12 % v letu 2012). V več kot polovici od 28 držav članic (17) so razlike med spoloma pri pokojninah večje od 30 % (39 % v EU). To veliko razliko med spoloma pri pokojninah je mogoče pripisati skupnemu učinku nižjih zaslužkov žensk v njihovem celotnem življenju in nižjim ali prekinjenim prispevkom za socialno varnost, kar je povezano z razliko v plačilu med spoloma, večjo razširjenostjo zaposlitve s krajšim delovnim časom in prekinitvijo plačevanja prispevkov za socialno varnost med nosečnostjo in zaradi nege.

Tveganju revščine so bolj izpostavljeni samski ljudje in starši samohranilci

V EU je bilo tveganju revščine leta 2012 izpostavljenih 25 % samskih ljudi, pri čemer so bile samske ženske nekoliko bolj izpostavljene revščini kot moški (26 % v primerjavi s 25 %). Razlika med spoloma v izpostavljenosti

tveganju revščine se od leta 2007 zmanjšuje, na kar večinoma vpliva slabšanje položaja samskih moških (z 22 % v letu 2007 na 25 % v letu 2012), zlasti v desetih državah članicah.

Tveganje revščine se pojavi v gospodinjstvih z vzdrževanimi otroki in se povečuje z večanjem števila vzdrževanih otrok. V letu 2012 je bila stopnja tveganja revščine med starši samohranilci, med katerimi je največ žensk, 34-odstotna, starši samohranilci pa so bili še naprej izpostavljeni večjemu tveganju revščine kot samske osebe brez vzdrževanih otrok. Številni starši samohranilci morajo starševstvo in varstvo otrok združevati z zaposlitvijo, kar lahko vodi do bolj negotovih, slabo plačanih zaposlitev z nižjo ravno socialne zaščite. Ker imajo ženske nižje dohodke, kar se kaže z razliko v plačilu med spoloma, so samohranilke/skrbnice bolj izpostavljene revščini.

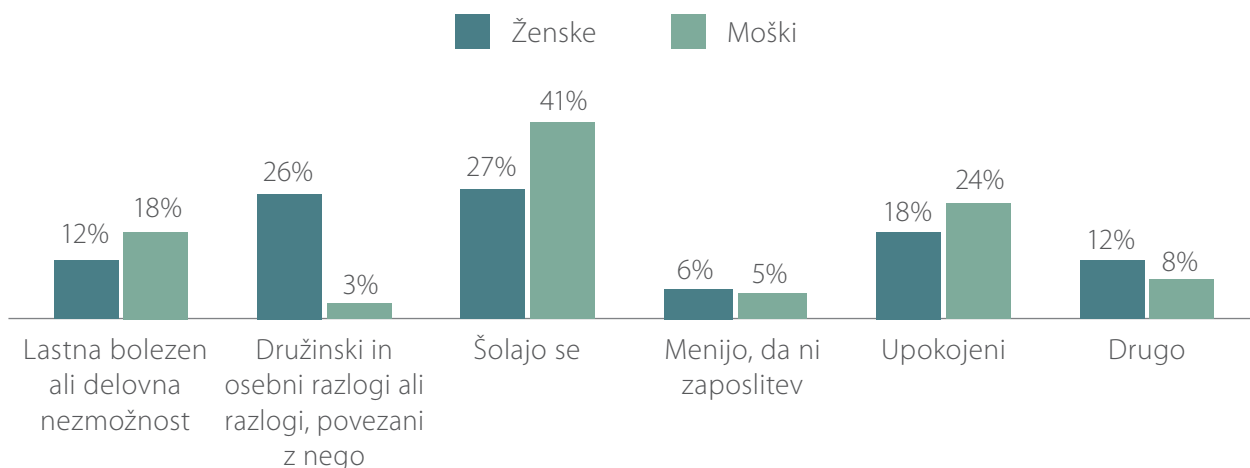
Še zlasti so revščini izpostavljene nekatere skupine žensk v EU, kot so samohranilke, pripadnice etničnih manjšin, priseljenke ter mlajše in starejše ženske. Za te skupine je treba sprejeti posebne ukrepe za boj proti revščini.

Manjša ekonomska aktivnost žensk je pomemben dejavnik za izpostavljenost tveganju revščine

V državah članicah je ekonomsko neaktivnih sorazmerno več žensk kot moških. Od leta 2007 se je delež ekonomsko neaktivnih žensk in moških, starih od 15 do 64 let, v državah članicah zmanjšal. To zmanjšanje je bilo večje za ženske, tako da se je v navedenem obdobju deloma zmanjšala razlika v neaktivnosti med spoloma na ravni EU. Kljub temu je bil delež neaktivnih žensk v letu 2012

GLAVNI RAZLOG, DA ŽENSKE IN MOŠKI, STARI OD 15 DO 64 LET, NE POIŠČEJO ZAPOSLOTITVE, V EU V LETU 2012

Vir: Eurostat, Raziskava o delovni sili v EU

še vedno precej večji kot delež moških, ženske pa so bile tudi najmanj šestkrat pogosteje neaktivne zaradi nege ali drugih družinskih obveznosti.

Zaposlitev je ključnega pomena za ekonomsko neodvisnost žensk in moških. Neaktivnost in prekinjeni

zaposlitveni vzorci povečujejo tveganje revščine pri ženskah. Ženske se pogosteje soočajo z ekonomsko odvisnostjo, zaradi svojega poklicnega razvoja pa imajo lahko pozneje v življenju nižje dohodke in socialno zaščito.

Ugotovitve, do katerih je inštitut EIGE prišel med delom z dobrimi praksami

Ženska na podeželju: Zaposlovanje in nove tehnologije – Španija

Ženska na podeželju: v projektu zaposlovanja in novih tehnologij sodeluje osem lokalnih akcijskih skupin iz petih španskih pokrajin – Andaluzije, Asturije, Castille-La Manche, Castille y León in Madrida. Pobuda je bila namenjena spodbujanju ženskih pobud za podjetništvo in socialno ekonomijo (zadruga, podjetja v delavski lasti in partnerstva) z uporabo IKT. V projektu so sodelovale ženske s podeželja, stare od 20 do 60 let. Posebna pozornost pri projektu je bila namenjena mladim ženskam, ki so vključene v neformalne dejavnosti. Glavni dosežek projekta je bila podpora približno 1 000 ženskam, izvedba 11 tečajev za 833 od njih in ustanovitev 43 novih podjetij.

Goldrausch – Nemčija

Goldrausch Frauennetzwerk je majhno nevladno združenje, ki od leta 1982 deluje na območju Berlina. Njegov cilj je podjetnim ženskam v Berlinu pomagati z brezobrestnimi mikroposojili, da ustanovijo svoja podjetja in vanje investirajo. V zadnjih letih se daje prednost ženskam, starejšim od 45 let, s priseljskim ozadjem. Vse upravičenke vodijo enoosebna podjetja, večina od njih v storitvenem sektorju, kot so kozmetični saloni, restavracije, biologinje, trgovine na drobno, pekarnice in storitve otroškega varstva. Združenje Goldrausch je med letoma 1982 in 2007 razdelilo približno 850 000 EUR več kot 450 podjetnicam in projektom v Berlinu. Med septembrom 2010 in 2013 je dodelilo 70 posojil v skupni vrednosti 240 000 EUR. Stopnja nevratil je neverjetno nizka, in sicer je 1,3-odstotna.

DOSEŽKI IN OVIRE NA PODROČJU A: ŽENSKO IN REVŠČINA

DOSEŽKI	OVIRE
<ul style="list-style-type: none">• Vse več žensk je ekonomsko aktivnih.• Na splošno se zmanjšuje razlika med spoloma med ekonomsko neaktivnim prebivalstvom.• Samohranilke in marginalizirane skupine žensk prejema dodatno podporo in sredstva.• Izvajajo se pokojninske reforme, da bi bili zajeti različni vzorci poklicnega razvoja žensk in moških.	<ul style="list-style-type: none">• Ženske še naprej pogosteje kot moški živijo na robu revščine.• Tveganje revščine za samohranilska gospodinjstva se v EU povečuje, med starši samohranilci pa je še vedno nesorazmerno več žensk kot moških.• Ženske so še vedno veliko pogosteje kot moški ekonomsko neaktivne zaradi družinskih obveznosti.• Neaktivnost in prekinjeni zaposlitveni vzorci povečujejo tveganje revščine pri ženskah.

Pot naprej za EU

- Okrepiti ukrepe, s katerimi se podpira enakost spolov na področju ekonomske aktivnosti.
- Vključiti vidik spola v pobude za gospodarski razvoj.
- Spodbujati enakost pri zaposlovanju, da se dosežeta enaka ekonomska neodvisnost in finančna varnost.
- Podpreti pobude za ozaveščanje o pomenu ekonomske neodvisnosti žensk za zmanjšanje revščine.
- Obravnavati učinke prekinjenih poklicnih poti in drugačnih delovnih vzorcev, kot je delo s krajšim delovnim časom, na izpostavljenost žensk tveganju revščine v celotnem življenju.
- Razviti usmerjene ukrepe politike za posebne skupine žensk, ki so najbolj izpostavljene revščini, kot so mlajše/starejše ženske ali samohranilke.
- Nadaljevati nacionalne pokojninske reforme ob upoštevanju vidika spola pri pokojninskih pravicah.
- Spopasti se s problematiko revščine otrok z vključitvijo vidika spolov in celostnega pristopa, s katerim se razvijejo sinergije med socialno vključenostjo in drugimi področji politike (kot so izobraževanje, zaposlovanje in enakost spolov, zdravje, stanovanjska vprašanja in življenjsko okolje) ter drugimi instrumenti (kot so programi financiranja EU).

MISSING TRANSLATION

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE)

Das Europäische Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist das EU-Kompetenzzentrum für Gleichstellungsfragen. Das EIGE unterstützt politische Entscheidungsträger und alle relevanten Einrichtungen in ihren Bemühungen zur Verwirklichung der Gleichstellung von Frauen und Männern in Europa und darüber hinaus, indem es spezifisches Fachwissen sowie verlässliche und vergleichbare Daten zur Gleichstellung in Europa bereitstellt.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu>

Das Ressourcen- und Dokumentationszentrum (RDC) des Europäischen Instituts für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist ein innovatives und praktisches Instrument, das dabei hilft, wichtige Ressourcen zur Geschlechtergleichstellung zu finden, den Austausch von Wissen unter den an der Gleichstellungspolitik und -praxis interessierten Personen erleichtert und einen Online-Bereich für Diskussionen und Debatten bietet.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu/content/rdc>

Kontakt:
Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen
Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius, LITAUEN
Tel. +370 521574-44/00

facebook.com/eige.europa.eu
twitter.com/eurogender
youtube.com/eurogender
<https://eurogender.eige.europa.eu>

ISBN 978-92-9493-280-8
doi:10.2839/82394
MH-04-15-022-SL-N